

POZIV ZA MEDIJE - Zašto hrvatskoj drvnoj industriji prijeti nestašica sirovine?

11.05. Opatija, 23. DTK - Kako opstati na krajnje nepredvidivom tržištu?

U 2026. godini, šumarska, drvoprerađivačka i pilanska industrija u RH i EU se i dalje bore s vrlo izazovnim okruženjem koje karakteriziraju krhko, sporo oporavljajuće tržište, visoki operativni troškovi te sve prisutniji propisi o zaštiti okoliša na razini RH i EU-a.

Sektorski analitičari unatoč lošim statistikama očekuju određenu stabilizaciju potražnje i dodatne pomake na europskom i globalnom tržištu. Sajam namještaja u Milanu iz travnja ove godine nije označio veći povratak narudžbi, a u isto vrijeme susrećemo se sa sve neizvjesnijim poslovnim okruženjem koje je svakodnevno podložno velikim promjenama i oscilacijama. Upravo se snižavaju cijene mekog drva u Austriji, a zastoj prodaje na prekomorska tržišta nije samo tjedni ili mjesečni problem, nego trajno ograničenje. Nesumnjivo je kako će se sektor u ovoj godini morati prebaciti s dosadašnjeg „proizvodnog modela“ na model "usmjeren na otpornost", što će zahtijevati relativno neplanirana, ali vrlo značajna ulaganja u tehnologije i nova znanja, a pritom treba ispuniti stroge ciljeve EU-a u području zaštite okoliša.

Istovremeno, šumarstvo, ali i drvna industrija se zbog utjecaja različitih faktora, prije svega geopolitičke nestabilnosti, novih carina i usporene logistike suočavaju sa sve nižom profitabilnošću, a zbog utjecaja klimatskih promjena te uslijed čestih šteta od nepogoda moguća su nova dugoročna ograničenja oko dostupnosti i raspoloživih količina drvne sirovine.

Nedostatak sirovine prijeti i zbog isteka 10-godišnjih ugovora 2027. godine, a zbog vrlo osjetljivog stanja u sektoru i brojnih ranijih nesporazuma, otežanog komuniciranja i prebacivanja odgovornosti, kao i zbog čestih priloga u medijima koji su značajno utjecali na reputaciju sektora.

Sektor se već više godina u nizu suočava s ozbiljnim strukturnim problemima, uključujući posljedice dugoročnog pada potražnje, stoga se očekuje kako će ključni budući izazovi za na šumi baziran sektor uključivati:

1. Uskladivanje sa sve strožim propisima i administrativnim teretima - najveća nepoznanica ostaje Uredba EU-a o krčenju šuma (EUDR). Iako je provedba za velike subjekte odgođena do 30. prosinca 2026., odnosno 30. lipnja 2027. za manje tvrtke, sadržaj i metodologija usklađenosti i dalje ostaju glavni izazov za sektorske tvrtke. Uredba zahtijeva stroge i složene geoprostorne podatke za drvo, što uzrokuje značajna administrativna, financijska i logistička opterećenja, što malim tvrtkama može predstavljati presudan teret u poslovanju, a mnoge srednje i velike tvrtke su već uložile velika sredstva u prilagodbu ovoj regulativi. Ovako odgođeni vremenski okvir važnog propisa stvara "paradoks pretjerane usklađenosti" jer mnoge tvrtke moraju nastaviti svoju započetu prilagodbu, bez pouzdanih informacija o konačnom ishodu primjene regulative.

Osjeća se dodatni pritisak politika zaštite okoliša na drvnu sirovinu i poslovanje tvrtki: Višestruke zelene politike EU-a potpomognute su novim nacionalnim politikama zaštite okoliša. Nažalost, u fokusu su ipak zelene politike, primjerice dobrobit šišmiša i močvarnih staništa, planira se zabrana korištenja primarne šumske biomase, kao i potreba za povećanjem količine mrtvog drva u šumi, i sl., a sve navedeno dodatno povećava neizvjesnost razvoja ruralnih područja i djelovanja šumarskih i drvoprerađivačkih pogona. Navedena ograničenja utječu i na tržište, na troškove šumarske i drvoprerađivačke proizvodnje te svakako povećavaju rizike u pogledu opskrbe sirovinama. Iz bogatog foldera regulative u pripremi naziru se i ograničenja oko energetske učinkovitosti, odnosno naziru se i novi propisi o formaldehidu, odnosno nova, stroža i standardizirana ograničenja emisija za ploče na bazi drva, a što će se primjenjivati od 6. kolovoza 2026.

2. Visoke troškove proizvodnje i nisku profitabilnost – postoji i razlika u cijenama sirovina! Industrija se suočava sa značajnim, počevši od 2023. trajnim jazom između visokih cijena sirovina (trupaca) i nižih cijena piljene građe, u različitim tržišnim nišama. Nisu zanemarivi visoki troškovi energije i troškovi rada, jer nedostatak kvalificirane radne snage kao i povećanje minimalne plaće postaju skoro nerješiv problem za mnoge tvrtke. Visoki troškovi energije, zajedno s promjenjivim cijenama sirovine i dalje smanjuju maržu industriji, posebno na tržištima srednje Europe, a isto se snažno reflektira i u RH.

Na djelu je i intenzivno restrukturiranje proizvodnih tvrtki i promjena vlasništva u industriji. Kontinuirana slaba potražnja i visoki troškovi dovode do potreba za konsolidacijom i okrupnjavanjem industrije, ali i do zatvaranja dijela tvornica. Zatvorene su tvornice u Bjelovaru i Ogulinu, dolazi do novih akvizicija i vlasničkih preslagivanja u RH. Slični trendovi se uočavaju i na globalnoj razini, već se sada najavljuje zatvaranja nekih velikih pilana, poput najave iz Švedske i Njemačke, što bi se trebalo dogoditi tijekom ove godine, a iz SAD-a stižu najave o mogućem zatvaranju brojnih tvornica peleta koji se proteklih godina uglavnom izvezio u Europu.

3. Volatilitnost – kolebljivost na tržištima, uz slabiju potražnju, a posebno je slaba potražnja u građevinarstvu. Sektor je uvelike ovisan o europskoj (čitaj njemačkoj) građevinskoj industriji, koja je proteklih nekoliko godina pokazala slabije znakove oporavka, počevši od velikog pada koji je na nekim tržištima započeo 2022, a negdje 2023. Navodi se kako je broj građevinskih dozvola vjerojatno dosegao dno, a građevinska aktivnost ostaje znatno ispod razina iz 2021., posebice u ključnim regijama poput Njemačke, ali i u Francuskoj ili zemalja Beneluxa.

Dogodile su se velike promjene na izvoznim tržištima. Potražnja za drvnim proizvodima iz SAD-a je bila prošle godine svijetla točka na tržištu, stoga se špekulacije o carinama od 15 ili 30%, kao i izostanak ratifikacije trgovačkog sporazuma iz srpnja prošle godine mogu pretvoriti u ozbiljne prepreke za naredni izvoz, o čemu su već izvijestili iz talijanske udruge Federlegno navodeći kako carine obavezno znače pad u europskom izvozu. Posebno brine što izvoz drva i drvnih proizvoda u Kinu drastično pada, za neke sortimente čak i do razine od 30-40%. Nedvojbeno je kako kontinuirane trgovinske napetosti izazvane naglim političkim šokovima povećavaju neodlučnost i rezerviranost na glavnim globalnim tržištima. Rat u Zaljevu ostavlja velike posljedice, jer se kontejnerski promet prema Indiji preusmjerava iz Dubajja, a Egipat i tržišta Magreba stagniraju uslijed političkih i vojnih neizvjesnosti.

4. Prilagodba klimatskim promjenama i otpornost šuma – kako se pripremiti za ekstremne vremenske poremećaje. Šume su sve osjetljivije na ekstremne pojave, poput najezde štetnika - potkornjaka u srednjoj Europi, ili šumskih požara na Mediteranu, česte su razorne oluje s vjetrom, kao i suše. Uočava se nestašica smreke u Europi, koja je najosjetljivija na promjene u klimi, a posebno u srednjoj Europi zbog šteta koju je prouzročio potkornjak u ne tako davnom razdoblju.

Dolazi do smanjenja ponora ugljika, iako u RH šume i dalje čine glavninu ponora, unatoč tome što resorno ministarstvo ne valorizira doprinos šuma ugljičnoj neutralnosti. Zbog opisanih poremećaja, ugrožena je sposobnost europskih šuma da djeluju kao ključni ponori ugljika, a neka tradicionalna šumarska područja bilježe smanjeni rast, stoga EU pribjegava - potiče promjene u praksi upravljanja šumama. Policy makeri iz Bruxellesa vrše stalni pritisak kako bi se prešlo s tradicionalnih čistih sječa na potrajno gospodarenje, čime će se povećati bioraznolikost i otpornost šuma, ali ovaj prijelaz u gospodarenju zahtijeva nove vještine i dugotrajnu obuku. Unatoč tome što RH ima dobre rezultate u gospodarenju šumama, često se događa "copy-paste" europskih praksi koje se baziraju na plantažnim šumama vodećih država.

5. Povećana konkurencija, posebice se osjeća konkurencija iz uvoza - Uočavaju se brojni aktivni dobavljači izvan EU-a, za isporuke u Europi, ali vrlo je ozbiljna konkurencija na prekomorskim

tržištima, dok ruski drveni proizvodi i dalje utječu na globalna tržišta, posebice na tržište mekog drva u Aziji. Od 2023. proizvodnja meke piljene građe se u EU stabilizirala na oko 78 mil.m³, što je i dalje niže od razina prije pandemije. Potrošnja piljenog mekog drva porasla je za 2,1% u 2024., dosegnuvši 42,8 mil.m³ što je 13% ispod razine potrošnje u 2021.

Raste uvoz mekog drva na glavna europska tržišta. Ukupni uvoz je dosegao je 48,2 mil.m³ u 2024. godini, što je povećanje od +5,4% u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz piljene građe četinjača iz EU na prekomorska tržišta iznosio je ukupno 6,5 mlrd. EUR u 2024., što je povećanje od +13%, a SAD ostaje glavno tržište izvan Europe, s udjelom od preko 16,5%. Slijede Japan (9,4%, ali s padom od -7%) i Egipat (udio od 6,4%, s povećanjem od +8%). Međutim, kineski udio dramatično se smanjio na samo 2,2%, s padom isporuka od čak -37% u 2025. godini.

6. Tehnološka prilagodba – bez automatizacije i digitalizacije nema oporavka. Na temelju industrijskih izvješća iz 2025. godine može se zaključiti kako drvoprerađivačka industrija prolazi kroz užurbanu i neodgodivu transformaciju koja je potaknuta potrebom za poboljšanjem konkurentnosti – treba veća preciznost, dostizanje održivosti i učinkovitosti, a sve uzrokovano s nedostatkom radne snage i rastućim troškovima.

Pritisak automatizacije – investirati ili nazadovati. Kako bi ostale konkurentne i riješile nedostatak kvalificirane radne snage, tvrtke sve češće pod pritiskom ulažu u automatizaciju i digitalizaciju, što zahtijeva velika kapitalna ulaganja, te prilagodbu upravljačkih i kadrovskih kapaciteta. Unatoč tim izazovima i značajnim investicijama, industrija i dalje bilježi skroman tržišni oporavak, a očekivanja su povezana s potrebom povećanja udjela drva u građevini, ali i u državnim projektima obnove, kao i u europskom projektu priuštive stanogradnje.

Glavni pokretači mogućeg razvoja šumarske i drvoprerađivačke industrije u 2026. godini su ujedno i glavne teme 23. konferencije DTK u Opatiji:

1. Automatizacija, digitalizacija i integracija Industrije 4.0

- Automatizacija više nije samo rješenje za masovnu proizvodnju, ona se sada pojavljuje kao ključni alat za mala i srednja poduzeća, a u cilju zadržavanja konkurentnosti.
- Koncept "pametne radionice ili tvornice" postaje novi standard, jer se logično treba izravno povezati sve proizvodne faze, od planiranja, zatim od dizajna i oblikovanja, do proizvodnje i post-prodajne podrške kupcima.
- CNC i robotika, mogu biti ključni doprinos za smanjenje troškova rada, povećanje brzine proizvodnje i postizanje velike preciznosti u proizvodnji odnosno primjena CNC sustava. Roboti su također očekivan standard, kao i robotski utovar/istovar proizvoda te brojne automatizirane linije.
- IoT podrazumijeva praćenje proizvodnje u stvarnom vremenu, dok prediktivno održavanje minimalizira skupe zastoje.
- Softverska integracija i rad u oblaku nemaju alternative, jer sustavi za planiranje resursa u poduzećima (ERP) u oblaku povezuju sve dijelove lanca opskrbe, od nabave sirovina do konačne isporuke, a integracija podrazumijeva i online komunikaciju s dobavljačima opreme i strojeva.
- Dizajn vođen umjetnom inteligencijom omogućava optimizaciju upotrebe materijala, smanjenje otpada i omogućava brzu prilagodbu, jer se postigla integracija AI u softver za dizajn.

2. Održivost i „zelena proizvodnja“

- Održivost više nije samo marketinška poruka i „ukras“ jer prelazi iz marketinške fraze u temeljnu strategiju proizvodnje i utkana je regulatorni koncept proizvodnje kako bi tvrtke odgovorile na sve veće zahtjeve klijenata za održivim, ujedno i certificiranim proizvodima. Realnost je i novo radno mjesto – menadžer održivosti u šumarstvu i drvnj industriji, a koje objedinjava polivalentna ekološka znanja i prihvatljive i održive proizvodne prakse.

- Proizvodi od inženjerskog drva nisu samo uspješne sektorske inovacije, nego čine okosnice ozbiljnih proizvodnji, jer primjerice, na tržištu građevinskih proizvoda vlada velika potražnja za križno lameliranim drvom (CLT) i lameliranim furnirom (LVL), budući da arhitekti sve više naglašavaju ekološke karakteristike drva i traže inovativne proizvode sa zavidnom čvrstoćom.

- Završne obrade s niskim udjelom hlapljivih organskih spojeva (VOC) su uobičajen standard, kao i ekološke završne obrade koje koriste prirodne materijale. Sve je veći regulatorni pritisak na razini EU-a koji pomiče standarde i prakse industrije prema premazima s niskim udjelom hlapljivih organskih spojeva (VOC), te završnim obradama na bazi vode i sustavima prirodnih ulja, primjerice za namještaj ili za podove.

- Principi i načela kružnog gospodarstva postaju stvarnost. Sve češće vlasnici kompanija, te direktori i poslovođe različitih razina trebaju sve više razmišljati o održivim temama – o energetske učinkovitosti strojeva i instalacija, moraju usmjeriti veći fokus na korištenje recikliranog drva, ali i dati važan doprinos smanjenju otpada od sirovina i ekološkoj edukaciji zaposlenika.

3. Promjena potražnje kod potrošača i prilagodba digitalnom dobu

- Traže se izrazito zanimljivi, odnosno pametni proizvodi, poput narativnih interijera, gdje vlasnici kuća žele namještaj s pričom. To uključuje korištenje recikliranog drva i ploča s prirodnim rubovima, stoga i veliki svjetski lanci i distributeri sve više naručuju „proizvode s pričom“.

- U modi je topli minimalizam, što znači pomak od "brzog (instant) namještaja" i odnosno od pomalo hladnog, minimalističkog dizajna i svjetlijih tonova oštih rubova prema bogatijem, tamnijem i toplijem drvu poput oraha, tikovine ili obojenog hrasta, a u kombinaciji s teksturiranim materijalima.

- Usluge po principu "ključ u ruke". Krajnji kupci traže cjelovite usluge, od dizajna do ugradnje proizvoda, smanjujući potrebu za upravljanjem složenijim procesom nabave koji uključuje više dobavljača, rokova ili plaćanja. To se posebice odražava kod opremanja apartmana ili drugih HORECA objekata u kojima će prednost dobiti proizvođači/isporučitelji koji mogu ponuditi više razina isporuka različitih proizvoda, uključujući građevinsku stolariju i podove ili integraciju s isporukom namještaja

4. Kampanje za više drvnih proizvoda u građevinarstvu, energetici i javnoj nabavi

- Kampanja za promociju drvenih proizvoda u građevinskoj industriji i javnoj nabavi (poput stare uspješne nacionalne kampanje DRVO JE PRVO) može značiti novu politiku promocije hrvatskog drva. To je strateška je inicijativa koja treba biti osmišljena za povećanje upotrebe održivog drva i inovativnih proizvoda u građevinarstvu.

- Kampanja treba ciljati na javnu nabavu, na projekte koje financiraju Vlada i EU, a s ciljem postavljanja novih standarda, potičući javne vlasti da daju prioritet drvnim proizvodima, ali i drvnim gorivima u novim školama, socijalnom stanovanju i javnoj infrastrukturi, a kako bi se ostvarili EU ciljevi održivosti.

- Potrebno je udaljavanje od tradicionalnih materijala s visokim udjelom ugljika (poput betona i čelika) prema drvu kao primarnom, održivom i obnovljivom građevinskom materijalu, a proces učenja se treba bazirati na iskustvu drugih uspješnih zemalja, poput Austrije ili Švicarske.

- Ozelenjavanje javne nabave nije nemoguć proces, jer uz stručnu pomoć akademske zajednice, proizvodnog sektora i strukovnih skupina poput arhitekata javne vlasti mogu usvojiti uzoru praksu odabira opcija baziranih na drvu u postupcima javne nabave za općinske i državne zgrade.

- Fokus kampanja treba biti na održivosti sektora i drvu kao obnovljivom materijalu te istaknuti ekološke prednosti, poput skladištenja ugljika, smanjenja emisija stakleničkih plinova te korištenje drva lokalnog porijekla, jer se time naglašava upotreba drva lokalnog porijekla, što podržava regionalno, ruralno zapošljavanje i jača lokalne industrije temeljene na šumarstvu.

5. Nedostatak radne snage i razvoj vještina

- Stalni nedostatak kvalificirane radne snage prisiljava tvrtke na automatizaciju ili stalno usavršavanje, odnosno na cjeloživotno obrazovanje svoje radne snage. Uvozna radna snaga uglavnom ne raspolaže jezičnim, niti potrebnim tehničkim vještinama za upravljanje sve složenijim tehnologijama.

- Na cijeni je visoka razina digitalne i tehnološke pismenosti, jer poslodavci traže radnike koji mogu premostiti znanja iz tradicionalnog obrtništva s tehničkim vještinama poput CNC okruženja, CAD/CAM izrade nacрта i održavanja strojeva uz pomoć udaljenih servisera i operatera.

- Traži se dopuna kurikuluma, učinkovita obuka i zadržavanje radnika. Ulaganje u stipendiranje, ali i dodatno obrazovanje, u naukovanje srednjoškolaca, u dodatne certifikate i obuku poslovođa postaje ključna poslovna funkcija, kojom će se u konačnici privući mlađi talenti, što stručnjaci sve više ističu kao ključnu karakteristiku održivih i perspektivnih tvrtki.

6. Otpornost lanca opskrbe, lokalni dobavljači i sigurnije zalihe

- U nestabilnom okruženju EU sve više preporučuje i potiče vraćanje lokalizaciji proizvodnje i regionalizaciji. Geopolitičke neizvjesnosti, najavljeni trgovinski ratovi i poremećaji u logistici potiču drvoprerađivačke tvrtke da smanje ovisnost o pojedinim dobavljačima, te da se u čim većoj mjeri okrenu lokalnoj, regionaliziranoj proizvodnji.

- Mijenja se i koncept proizvodnih zaliha, odnosno rad po "just in time" narudžbama. Povećava se broj kompanija koje usvajaju nove strategije zaliha, a u cilju ublažavanja utjecaja promjenjivih troškova materijala i ozbiljnih poremećaja u opskrbi, sirovinama ili repromaterijalima.

- Fokus je na dugovječnim proizvodima, kao i ponovna upotreba - reuse drvnih materijala. U tijeku je preusmjeravanje EU politika koje trebaju potaknuti kaskadnu upotrebu drva, a u Bruxellesu je najavljeno kako će nove politike u 2026. godini poticati preusmjeravanje drvene sirovine koja je do sada završavala u energanama prema visokovrijednim proizvodima koji će dugoročno zadržati - skladištiti ugljik u građevinarstvu.

U Zagrebu, 05.2026.

HRVATSKI DRVNI KLASTER